

III

(Parengiamieji aktai)

EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETAS

508-OJI EESRK PLENARINĖ SESIJA, ĮVYKUSI 2015 M. GEGUŽĖS 27–28 D.

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl Pasiūlymo dėl Tarybos direktyvos, kuria iš dalies keičiamos Direktyvos 2011/16/ES nuostatos dėl privalomų automatinių apmokestinimo srities informacijos mainų

(COM(2015) 135 final – 2015/0068 (CNS))

ir dėl Pasiūlymo dėl Tarybos direktyvos, kuria panaikinama Tarybos direktyva 2003/48/EB

(COM(2015) 129 final – 2015/0065 (CNS))

(2015/C 332/07)

Pagrindinis pranešėjas: Petru Sorin DANDEA

Europos Sąjungos Taryba, vadovaudamasi Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 115 straipsniu, 2015 m. kovo 31 d. nusprendė pasikonsultuoti su Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu dėl

Pasiūlymo dėl Tarybos direktyvos, kuria iš dalies keičiamos Direktyvos 2011/16/ES nuostatos dėl privalomų automatinių apmokestinimo srities informacijos mainų

(COM(2015) 135 final – 2015/0068 (CNS))

ir dėl

Pasiūlymo dėl Tarybos direktyvos, kuria panaikinama Tarybos direktyva 2003/48/EB

(COM(2015) 129 final – 2015/0065 (CNS)).

Komiteto biuras 2015 m. kovo 17 d. pavedė Ekonominės ir pinigų sąjungos, ekonominės ir socialinės sanglaudos skyriui atlikti Komiteto parengiamąjį darbą šiuo klausimu.

Kadangi darbas skubus, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas savo 508-ojoje plenarinėje sesijoje, kuri įvyko 2015 m. gegužės 27–28 d. (2015 m. gegužės 27 d. posėdis), pagrindiniu pranešėju paskyrė Petru Sorin Dandea ir priėmė šią nuomonę 148 nariams balsavus už, 11 – prieš ir 15 susilaikius.

1. Išvados ir rekomendacijos

1.1. EESRK palankiai vertina Europos Komisijos pateiktą pasiūlymą dėl direktyvos, kuriuo ji siekia ir toliau įgyvendinti kovos su mokestinio sukčiavimu ir mokesčių slėpimu veikslių plane numatytas priemones ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ COM(2012) 722 final – Veikslių planas stiprinti kovą su mokestinio sukčiavimu ir mokesčių slėpimu.

1.2. EESRK pritaria, kad į privalomų automatinių apmokestinimo srities informacijos mainų mechanizmą, reglamentuojamą Tarybos direktyva 2011/16/ES, būtų įtraukta informacija apie išankstinius tarpvalstybinius sprendimus dėl mokesčių ir išankstinę kainodaros tvarką, nes šias priemones kai kuriais atvejais naudoja tarpvalstybines operacijas vykdančios įmonės siekdamos sukurti struktūras, kurios sukelia mokesčių bazės eroziją valstybėse narėse ir mažina vidaus rinkos veiksmingumą.

1.3. EESRK nepitaria, kad mokesčiai būtų mažinami taikant teisėtą tvarką, kas, nors ir nelaikoma neteisėta veikla, yra savaime amoralu, nes tuo besinaudojančios įmonės (vertinant absoliučiais dydžiais) sumoka daug mažesnius mokesčius, palyginti su fiziniiais asmenimis ir mažomis ir vidutinėmis įmonėmis.

1.4. EESRK mano, kad direktyvos projekte numatytos priemonės gali padėti valstybėms narėms prarasti gerokai mažiau pajamų, todėl rekomenduoja kuo greičiau jas priimti.

1.5. Informacija apie išankstinius tarpvalstybinius sprendimus ir išankstinę kainodaros tvarką yra labai svarbi ir gali padėti valstybėms narėms nustatyti dirbtinius sandorius. Vis dėlto EESRK atkreipia dėmesį į tai, kad daugeliu atvejų gali būti sunku teisiškai kvalifikuoti sandorį kaip dirbtinį. Todėl rekomenduoja valstybėms narėms dėti pastangas kuo tinkamiau perkelti direktyvos projekto nuostatas į nacionalinę teisę.

1.6. ESRK rekomenduoja Europos Komisijai aktyviau derėtis EBPO lygmeniu, kad būtų priimtas mokesčių bazės erozijos ir pelno perkėlimo (BEPS) standartas, ir įtraukti direktyvos projekte nurodytas nuostatas. Šis BEPS standartas ir EBPO privalomų automatinių apmokestinimo srities informacijos mainų standartas bus naudingiausias priemonės mokesčių vengimo ir slėpimo problemoms spręsti pasaulio mastu.

1.7. EESRK palankiai vertina Komisijos pasiūlymą panaikinti Tarybos direktyvą 2003/48/EB dėl taupymo pajamų apmokestinimo (Taupymo pajamų apmokestinimo direktyva). Tarybos direktyva 2014/107/ES, kuria iš dalies keičiama Tarybos direktyva 2011/16/ES, taikoma visiems finansiniams produktams, įskaitant tuos, kuriems taikoma Taupymo pajamų apmokestinimo direktyva. Šiuo pasiūlymu panaikinti direktyvą siekiama išvengti lygiagretaus dviejų standartų taikymo, taip pat supaprastinti taisykles.

2. Komisijos pasiūlymai

2.1. 2015 m. kovo 18 d. Europos Komisija pateikė tris dokumentus⁽²⁾, skirtus įgyvendinti kovos su mokesčių sukčiavimu ir mokesčių slėpimu veiksnių plane numatytas priemones⁽³⁾. Pirmasis dokumentas, COM(2015) 135 *final* – tai pasiūlymas dėl Tarybos direktyvos, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2011/16/ES dėl administracinio bendradarbiavimo apmokestinimo srityje. Antrasis – komunikatas, COM(2015) 136 *final*; jame apžvelgiama pažanga mokesčių skaidrumo srityje ir Komisijos numatytos priemonės šiam skaidrumui didinti. Trečiasis dokumentas, COM(2015) 129 *final* – pasiūlymas dėl Tarybos direktyvos, kuria panaikinama Tarybos direktyva 2003/48/EB (Direktyva dėl palūkanų, gautų iš taupymo pajamų, apmokestinimo, kitaip vadinama „Taupymo pajamų apmokestinimo direktyva“).

2.2. Pasiūlymu dėl direktyvos, kuriuo keičiama Direktyva 2011/16/ES, Komisija siekia užtikrinti, kad būtų nustatyta privalomai automatiškai keistis informacija apie įmonių naudojamus išankstinius tarpvalstybinius sprendimus ir išankstinę kainodaros tvarką ir taip mokesčių administratoriams sudaryti sąlygas visapusiškai ir veiksmingai bendradarbiauti. Taikant šią praktiką kai kuriais atvejais gali labai sumažėti pajamų apmokestinimo lygis sprendimą priimančioje valstybėje narėje ir todėl kitose susijusiose valstybėse narėse gali būti apmokestintos tik labai nedidelės pajamų sumos.

⁽²⁾ COM(2015) 135 *final* – Pasiūlymas dėl Tarybos direktyvos, kuria iš dalies keičiamos Direktyvos 2011/16/ES nuostatos dėl automatinių apmokestinimo srities informacijos mainų.
COM(2015) 136 *final* – Komisijos komunikatas Europos Parlamentui ir Tarybai dėl mokesčių skaidrumo kaip kovos su mokesčių slėpimu ir vengimu priemonės.

COM(2015) 129 *final* – Pasiūlymas dėl Tarybos direktyvos, kuria panaikinama Tarybos direktyva 2003/48/EB.

⁽³⁾ COM(2012) 722 *final* – Veiksnių planas stiprinti kovą su mokesčių sukčiavimu ir mokesčių slėpimu.

2.3. Pasiūlymas dėl Tarybos direktyvos, kuria panaikinama Tarybos direktyva 2003/48/EB (Direktyva dėl taupymo pajamų apmokestinimo „Taupymo pajamų apmokestinimo direktyva“) yra būtinas, nes, 2014 m. gruodžio 9 d. priimta Tarybos direktyva 2014/107/ES, kuria iš dalies keičiamos Direktyvos 2011/16/ES nuostatos dėl privalomo automatinio keitimosi informacija mokesčių srityje, kuria ES teisės aktai suderinami su visuotiniu automatinio keitimosi finansinių sąskaitų informacija standartu, greta kitų kategorijų pajamų bus taip pat taikoma ir taupymo pajamoms. Dėl šios priežasties tikslinga panaikinti Taupymo pajamų apmokestinimo direktyvą, kad būtų išvengta lygiagretaus dviejų standartų taikymo, dėl kurio įmonėms tektų papildoma ir neproporcinga administracinė našta.

2.4. Komisijos komunikate Europos Parlamentui ir Tarybai dėl mokesčių skaidrumo kaip kovos su mokesčių slėpimu ir vengimu priemonės apžvelgiama pažanga, pasiekta įgyvendinant priemones, numatytas kovos su mokesčiniu sukčiavimu ir mokesčių slėpimu veikslių plane. Komisija taip pat pateikia priemones, kurias būtų galima įgyvendinti ateityje.

3. Bendrosios pastabos

3.1. Pateikdama pasiūlymą dėl direktyvos, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2011/16/ES dėl administracinio bendradarbiavimo apmokestinimo srityje, Komisija toliau įgyvendina priemones, numatytas kovos su mokesčiniu sukčiavimu ir mokesčių slėpimu veikslių plane, kurį ji pateikė 2012 m. pabaigoje Europos Vadovų Tarybos prašymu. Savo nuomonėje⁽⁴⁾ EESRK teigiamai įvertino pateiktą planą ir pareiškė remias Komisijos pastangas kovoti su vidaus rinkai neigiamą įtaką darančia praktika.

3.2. Projekte dėl direktyvos numatoma į privalomų automatinių informacijos mainų kategoriją įtraukti informaciją apie išankstinius tarpvalstybinius sprendimus dėl mokesčių ir išankstinę kainodaros tvarką. Įmonės dažnai prašo mokesčių administratorių šių sprendimų, kad gautų patvirtinimą, kad jų komercinė veikla yra teisėta. Sprendimai dėl mokesčių savaimė nėra problema ir juos naudoja daugelis valstybių narių. Tačiau kartais šiuos sprendimus įmonės naudoja, kad sukurtų struktūras, kurios leistų joms mokėti mažiau mokesčių, dėl ko valstybėse narėse vyksta mokesčių bazių erozija ir trukdomas tinkamas vidaus rinkos veikimas. EESRK pritaria, kad ši informacija būtų įtraukta į informacijos, kuria privaloma automatiškai keistis, kategoriją, nes ji yra būtina valstybių narių kovai su agresyviu mokesčių planavimu.

3.3. Komisijos siūlomi pakeitimai taip pat leis valstybėms narėms nustatyti galimas įmonių sukurtas struktūras, dėl kurių vyksta nacionalinių mokesčių bazių erozija, pavyzdžiui, taikoma kainodaros tvarka, dėl kurios labai sumažėja įmonių pajamų apmokestinimo lygis kitose valstybėse narėse, nei toje, kurioje pajamos buvo gautos. EESRK ne kartą išreiškė savo nepritariamą tokią praktiką, kuri nors ir nėra neteisėta, yra amorali, kadangi skatina valstybes nares padidinti smulkiųjų mokesčių mokėtojų (tiek įmonių, tiek ir fizinių asmenų) apmokestinimo lygį, kurie, vertinant absoliučiais dydžiais, galiausiai sumoka daugiau mokesčių nei didelės įmonės.

3.4. Komisija pripažįsta, kad ir teisėta tvarka mažinami mokesčiai, ir neteisėtas mokesčinis sukčiavimas bei mokesčių slėpimas yra svarbi tarpvalstybinio masto problema, o šių reiškinų priežastis – globalizacija ir didėjantis mokesčių mokėtojų judumas. EESRK mano, kad direktyvos projekte numatytos priemonės gali padėti valstybėms narėms gerokai mažiau prarasti pajamų, todėl rekomenduoja kuo greičiau jas priimti.

3.5. Įtraukus taupymo pajamas į pajamų kategoriją, kurioms taikoma privalomų automatinių informacijos mainų tvarka, reglamentuojama direktyva dėl administracinio bendradarbiavimo apmokestinimo srityje, supaprastės reglamentavimo sistema ir kartu padidės mokesčių proceso skaidrumas. EESRK pritaria direktyvos projektui, kuriuo panaikinama Tarybos direktyva 2003/48/EB (Taupymo pajamų apmokestinimo direktyva), kurios taikymo sritis atnaujinta ir išplėsta Tarybos direktyvoje 2014/107/ES, kuria iš dalies keičiamos Direktyvos 2011/16/ES nuostatos dėl privalomo automatinio keitimosi informacija mokesčių srityje.

⁽⁴⁾ Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl Komisijos komunikato Europos Parlamentui ir Tarybai „Veikslių planas stiprinti kovą su mokesčiniu sukčiavimu ir mokesčių slėpimu“ (COM(2013) 722 final), (OL C 198, 2013 7 10, p. 34).

4. Konkrečios pastabos

4.1. Dėl agresyvaus mokesčių planavimo, kurį skatina kai kurios įmonės, vykdančios tarpvalstybinę veiklą, valstybių narių biudžetas patiria šimtus milijardų eurų per metus siekiančius nuostolius. EESRK pritaria, kad informacija apie išankstinius nacionalinės administracijos sprendimus dėl mokesčių ir išankstinę kainodaros tvarką būtų priskirta informacijai, kurią privaloma automatiškai pateikti ir kuri reglamentuojama Direktyvos 2011/16/ES 8 straipsnio 5 dalies a punkto nuostatomis. Komitetas taip pat mano, kad šie pakeitimai būtini siekiant padidinti skaidrumą ir kovoti su agresyviu mokesčių planavimu.

4.2. Vis dėlto tai, kad pagal pasiūlymo dėl direktyvos nuostatas valstybės narės turės galimybę gauti informaciją apie šiuos dviejų rūšių sprendimus, neužtikrina, kad nebeliks struktūrų, kurias įmonės naudoja, kad išvengtų mokesčių. Daugeliu atveju šios struktūros sukuriamos pasinaudojant nacionalinių teisės aktų spragomis arba tarp jų esančiais neatitikimais. EESRK rekomenduoja Komisijai ir valstybėms narėms toliau dėti pastangas supaprastinti ir suderinti esamą teisinį pagrindą tiek Europos, tiek nacionaliniu lygmenimis.

4.3. Informacija apie išankstinius tarpvalstybinius sprendimus ir išankstinę kainodaros tvarką yra labai svarbi ir gali padėti valstybėms narėms nustatyti dirbtinius sandorius. Taikydamos bendrąją kovos su piktnaudžiavimu taisyklę, nustatytą Direktyvoje 2011/96/ES (Direktyva dėl bendrosios mokesčių sistemos, taikomos įvairių valstybių narių patronuojančioms ir dukterinėms bendrovėms), valstybės narės turėtų galimybę susigrąžinti dėl dirbtinių sandorių prarastas mokesčines pajamas. Vis dėlto EESRK atkreipia dėmesį į tai, kad daugeliu atveju gali būti sunku teisiškai kvalifikuoti sandorį kaip dirbtinį.

4.4. EESRK pakartoja savo ankstesnėje nuomonėje pateiktą pasiūlymą, kad valstybės narės turėtų nustatyti procedūrą draudžiančią įmonėms, kurios skatina teisėta tvarka vengti mokesčių ar vykdo operacijas pasinaudodamos mokesčių rojais laikomų teritorijų jurisdikcija, gauti viešąjį ir Europos fondų finansavimą.

4.5. Atsižvelgiant į didelį kiekį informacijos, kuriai bus taikomas privaloma automatinio keitimosi informacija mechanizmas, ir į tai, kad naujų rūšių informacija papildys informaciją, kuriai jau taikomas direktyvos 8 straipsnis, EESRK rekomenduoja valstybėms narėms užtikrinti tinkamam direktyvos projekte numatytų nuostatų įgyvendinimui būtinus žmogiškuosius išteklius ir informacines technologijas. Be to, EESRK mano, kad nacionalinių mokesčių institucijų, atsakingų už privalomą automatinį keitimąsi informacija, darbuotojai turi būti apmokomi tinkamai naudoti formas, kurios bus parengtos kartu su Komisija ir kurios palengvins keitimąsi informacija, ir mokomi registruoti šią informaciją būsimame centriniame registre, kurį administruos Komisija.

4.6. Po 2013 m. atliktų pakeitimų ir atlikus šiame direktyvos projekte siūlomus pakeitimus, Direktyvoje 2011/16/ES numatyti informacijos apie visas pagrindines fizinių ir visų pirma juridinių asmenų pajamų rūšis mainai. Tai reiškia, kad valstybės narės turės galimybę susipažinti su informacija apie pajamas, gautas Europos Sąjungos teritorijoje. Dažnai įmonių sukurtos struktūros, kuriomis skatinamas agresyvus mokesčių planavimas, apima ir ne ES jurisdikcijas ir teritorijas. Kadangi Komisijos pasiūlymas dėl direktyvos yra platesnio užmojo nei BEPS (mokesčių bazės erozija ir pelno perkėlimas) standarto projektas, kuris šiuo metu svarstomas EBPO, EESRK rekomenduoja Komisijai ir valstybėms narėms aktyviau bendradarbiauti, kad BEPS standartas ir privalomo automatinio keitimosi informacija standartas, iš tiesų taptų visuotiniais standartais.

4.7. EESRK palankiai vertina Komisijos pasiūlymą panaikinti Tarybos direktyvą 2003/48/EB dėl taupymo pajamų apmokestinimo (Taupymo pajamų apmokestinimo direktyva). Kaip jau nurodyta pirmiau, Tarybos direktyva 2014/107/ES, kuria iš dalies keičiama Tarybos direktyva 2011/16/ES, taikoma visiems finansiniams produktams, įskaitant tuos, kuriems taikoma Taupymo pajamų apmokestinimo direktyva. Nuomonėje nagrinėjamo pasiūlymo dėl direktyvos tikslas – išvengti lygiagretaus dviejų keitimosi finansinių sąskaitų informacija standartų taikymo. Tokiu būdu apmokestinimo taisyklės yra supaprastinamos ir skaidresnės.

Bruselis, 2015 m. gegužės 27 d.

*Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkas
Henri MALOSSE*